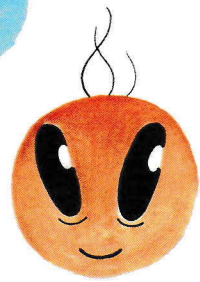
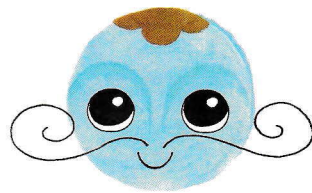

MIŠKO ŠKRAPIĆ

Dolinom Krapine

Tekst Jasna Balaško :: Ilustracije Teuta Vučajnk

MIŠKO ŠKRAPIČ

Dolinom Krapine

Tekst Jasna Balaško
Ilustracije Teuta Vučajnk

Oroslavje, 2014.

IMPRESUM

Jasna Balaško
MIŠKO ŠKRAPIĆ

Nakladnik
ZAGORSKI KRALUŠ

Za nakladnika
Narcisa Brezinščak

Biblioteka *TAUBEK*
Miško Škrapić: Dolinom Krapine

Urednik
Narcisa Brezinščak

Ilustracije
Teuta Vučajnk

Lektor
Ivan Cesarec

Oblikovanje i prirema
Studio za umjetnost i dizajn Nikola Sinković, www.nikolasinkovic.com

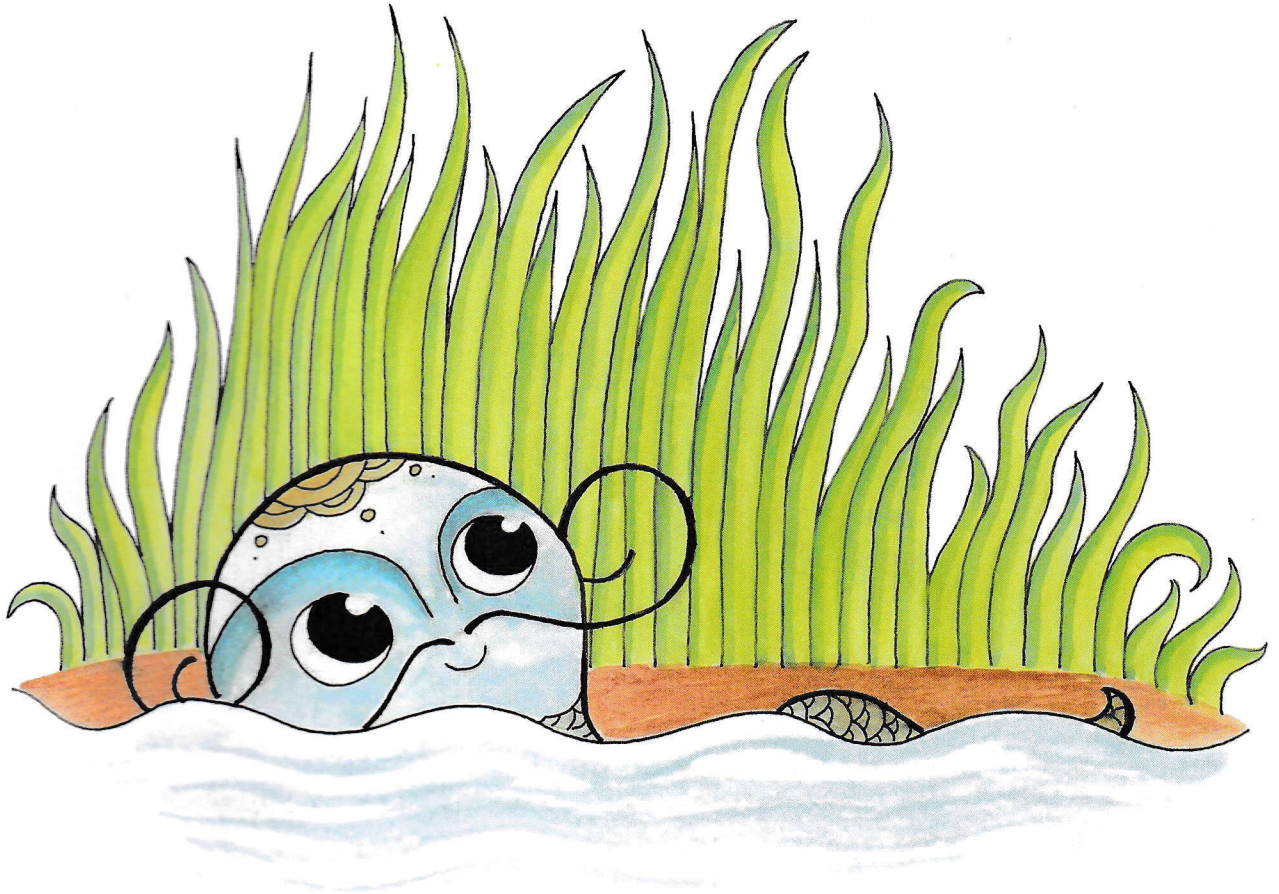
Tisak
Gama Grafit d.o.o. Krapina

Oroslavje, 2014.

Naklada 150 kom.

ISBN 978-953-58175-1-2

Malena plavo smeđa ribica, Miško Škrapić, okrenula je svoje tijelo u stranu kako bi lakše pogledala prema nebu. Plivala je uz rub potoka pa su joj trava i jaše smetali vidjeti oblake. Isplivala je prema sredini potoka i opet okrenula cijelo tijelo da bi okom uhvatila oblake. Repić mu je iz vodoravnog prešao u kosi položaj pa se Mišku zavrtjelo u glavi. Nije to prirodan položaj za ribe, ali kako drugačije vidjeti nebo iz riblje perspektive?

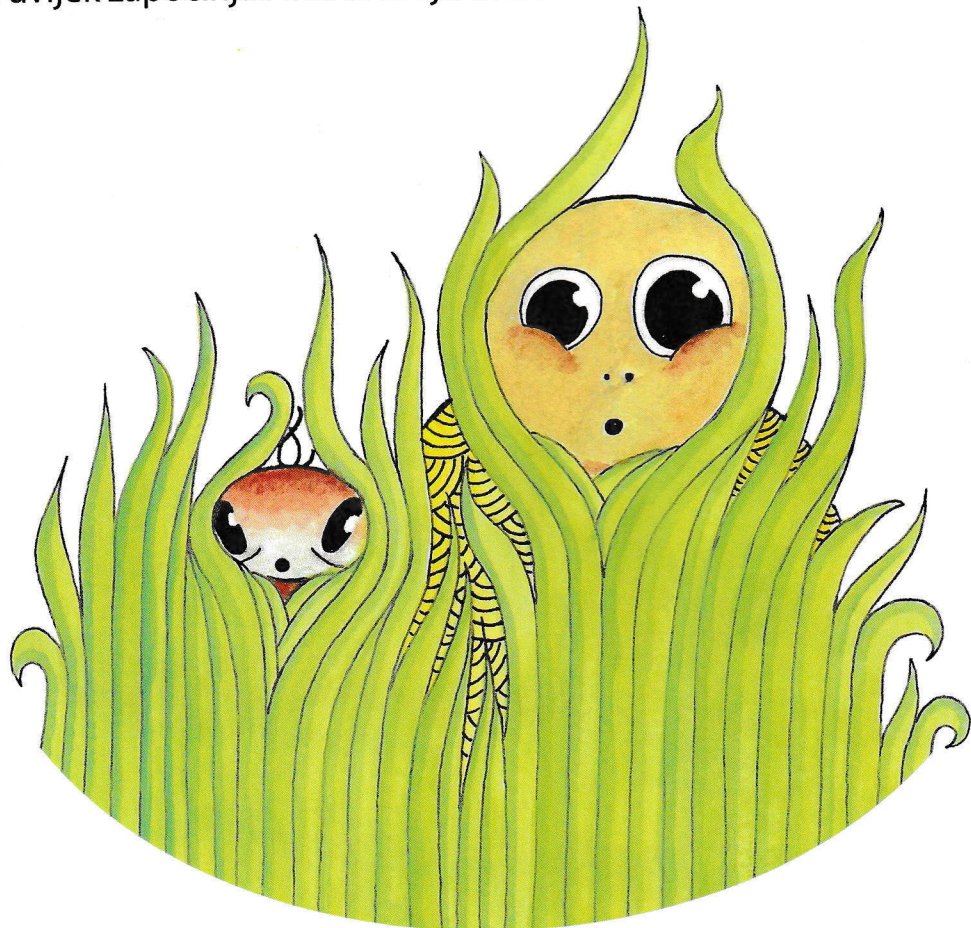

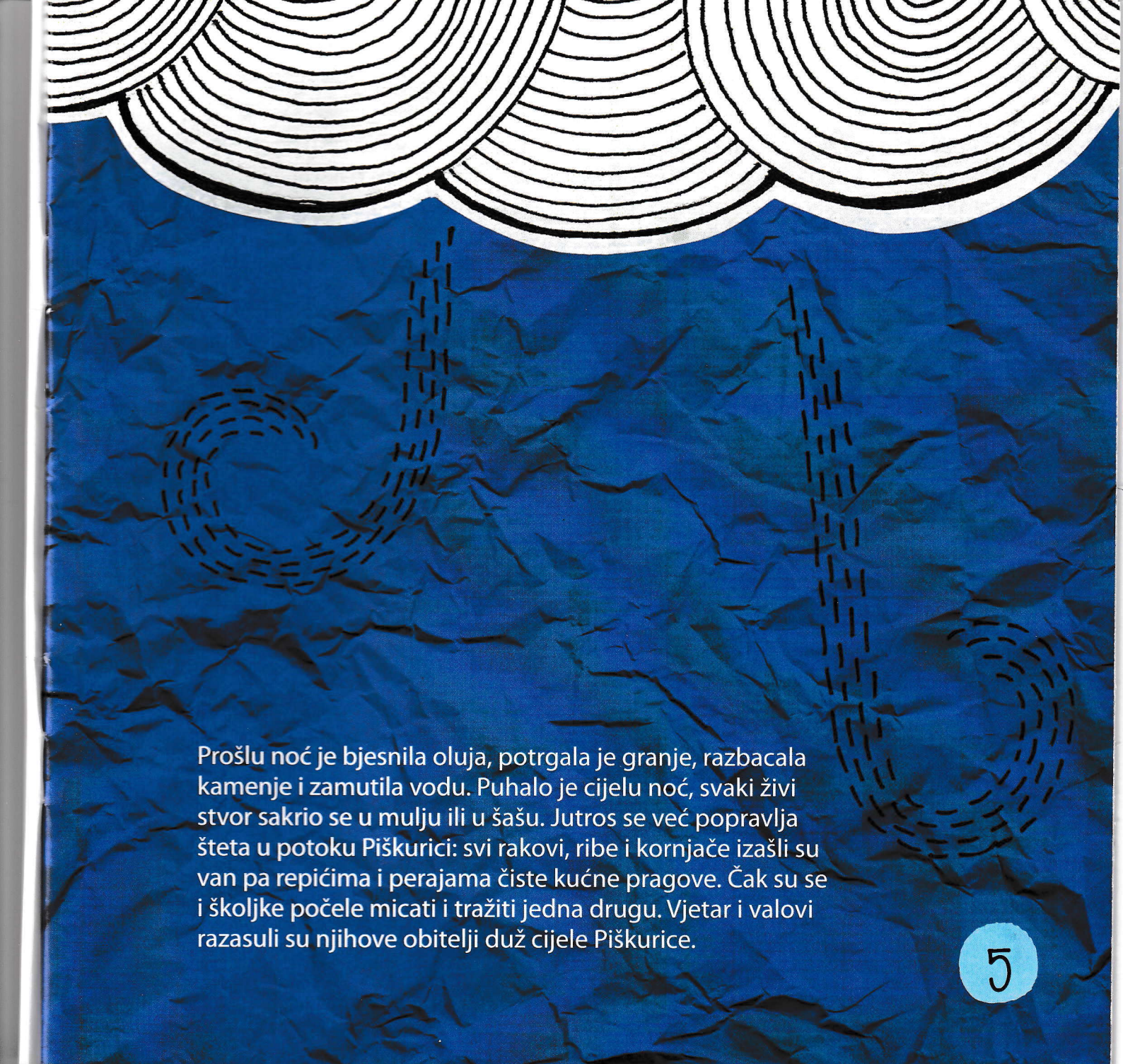
Čini se da je grde vreme prešle. Rudi zora; sad morete van iz zaklona. Između stabljika šaša polako su izmigoljili kornjača i mali rak. Škrapićevi najbolji prijatelji: Pišta Poje i Oton Hozma. Svi zagorski potoci su ih znali kao društvo *MOP*, *M* za Miško, *O* za Oton i *P* za Pišta: *MOP*.

Društvo je imalo svoj zaštitni poklič:

Miško pliva, Oton hodi, Pišta miga – MOP, MOP, MOP!

kojim su uvijek započinjali svaku svoju avanturu.

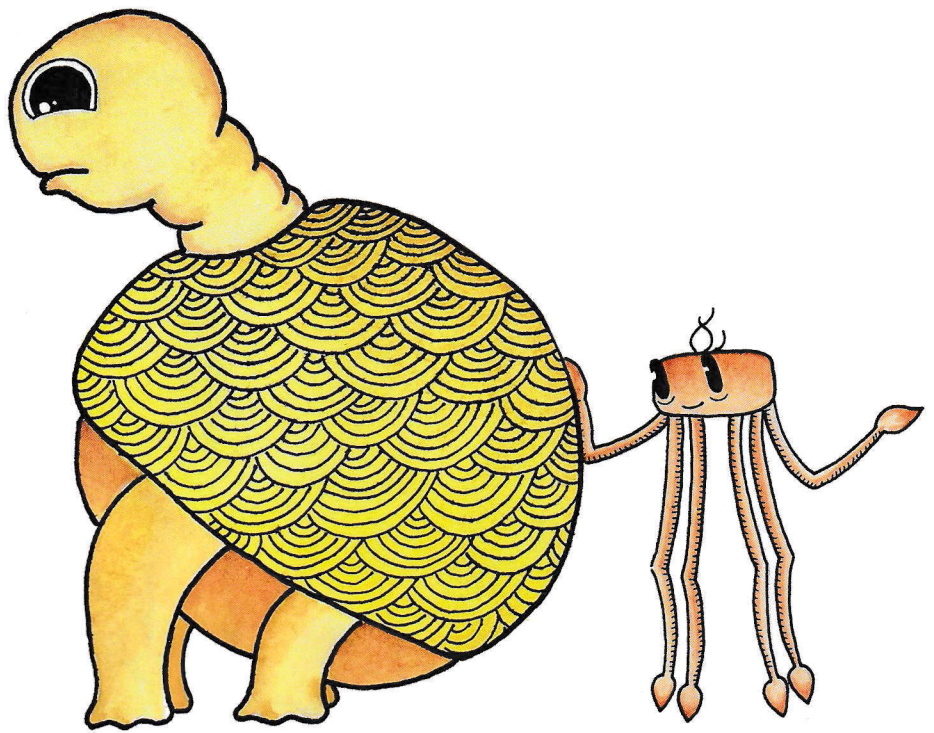

Prošlu noć je bjesnila oluja, potrgala je granje, razbacala kamenje i zamutila vodu. Puhalo je cijelu noć, svaki živi stvor sakrio se u mulju ili u šašu. Jutros se već popravljaju šteta u potoku Piškurici: svi rakovi, ribe i kornjače izašli su van pa repićima i perajama čiste kućne pragove. Čak su se i školjke počele micati i tražiti jedna drugu. Vjetar i valovi razasuli su njihove obitelji duž cijele Piškurice.

Trebalo bi provjeriti i ostale potoke, predložio je uvijek avanturistički raspoloženi Miško. Poveo ih je Oton koji je uvijek dobivao osjetljive zadatke. On je kao rak znao hodati naprijed i unatrag, a ako je trebalo – i postrance. Svojim tankim nogicama pažljivo je ispitivao teren da društvo ne bi upalo u kakav vir ili smrtonosan mulj, a odlično se kretao i u mraku.

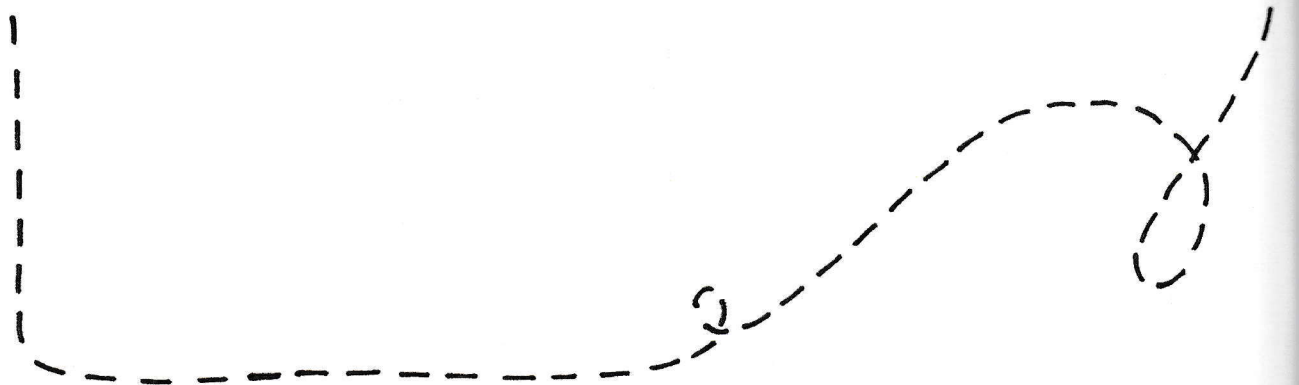
Oton je uvijek vodio računa o Pišti koji je trebao malo više prostora pa su izbjegavali uske prolaze. *Nisi ti, Pišta, debeli; imaš same žmehki oklop, tješio je često prijatelja.*

Pišta je bio sporiji i društvo je uvijek biralo zaobilazne putove kako bi ih on lakše slijedio. Ali Pišta je bio oprezan i mudar. Imao je ono što je MOP-u često trebalo: glas razuma koji je društvo spašavao iz nevolja.

MOP je jutros krenuo u svoju avanturu koja će ih na duže vrijeme odvesti daleko od doma u potoku Piškurica.

● Piškurica

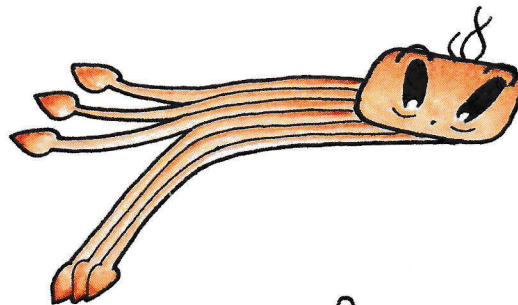
Put u dolinu Krapine

Dečki, ne treba nam ništ sobu zejti, sme domu do večere, ohrabrivao je prijatelje Miško, mamek i tatek ne buju ni znali da sme prešli van. Treba ići istraživati jer danas neće biti nastave – škola je stradala pod naslagama mulja za noćasnje oluje. Sjeća se Miško da im je učiteljica pričala o tome drugom svijetu puževa i školjkaša na Plavinki, koji još nisu vidjeli.

Tri prijatelja zaplivala su podzemnim vodama od Stubice prema Oroslavju i Humu Zabočkom.

Prvi je dio puta bio mračan, voda se još nije razbistrila nakon oluje, ali Oton je sigurno vodio prijatelje u dubinu, gdje su im se oči polako privikavale na mrak pa su ubrzo mogli razabrati podvodne stijene i naslage zemlje oko sebe.

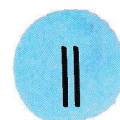

U jednom trenutku postalo je toplo, možda i previše. Voda je na mjestima izbacivala tople mjehure prema površini. *Tu, v Stubakima, navek mi je vruće*, žalio se Oton i brzim pokretima nogu pretrčao tople izvore. *Raku se oklop začrljeni ak' ne pobegne brže van.*

Društvo je nastavilo put prema Humu Zabočkom.

Pišta je znatiželjno zastajkivao i proučavao naslage. Pokušao je stati na jednu izbočenu glinenu stijenu, ali se okliznuo i pao u procijep.

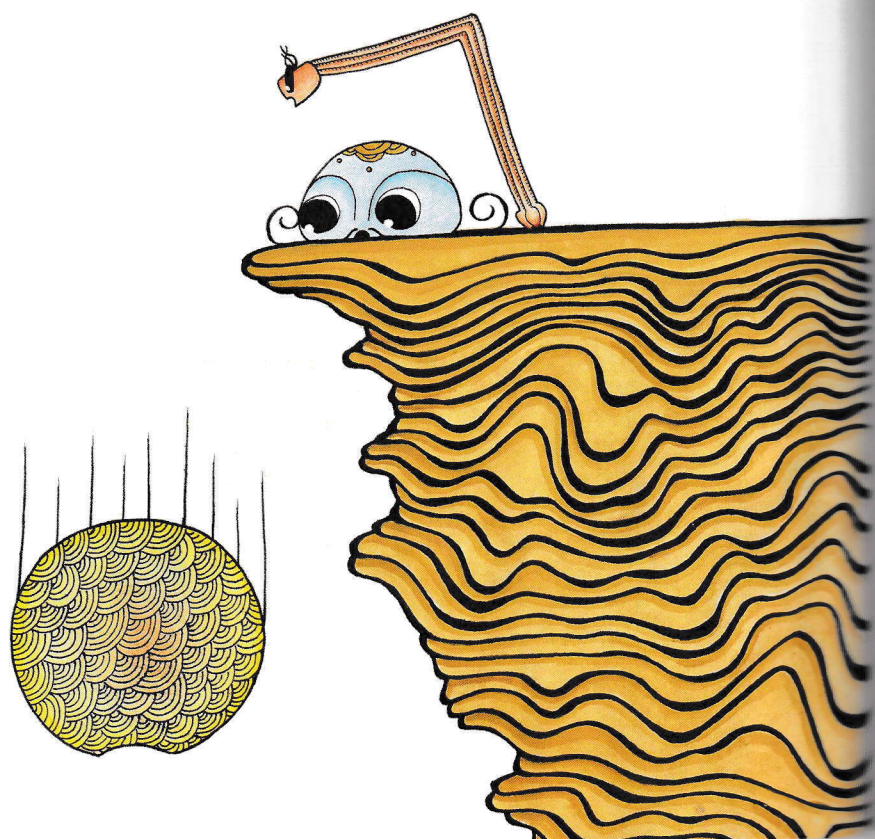
Težak oklop vukao ga je prema dnu. Jedino što je mogao bilo je da noge i glavu skupi ispod oklopa i čeka udarac o dno. Miško i Oton stajali su na rubu procijepa i zurili u mrak. Ni jedan ni drugi nisu mogli progovoriti. Miško se odjednom prene i zaviče: *Pišta, zovi kad staneš! Bumo došli po te.*

Pištin oklop udario je u kamene izbočine procijepa, okretao se u zraku i napokon uletio u mulj i kaljužu.

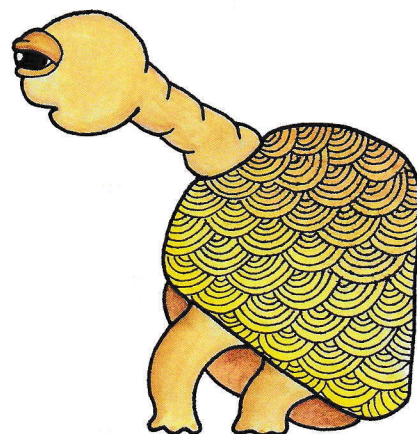
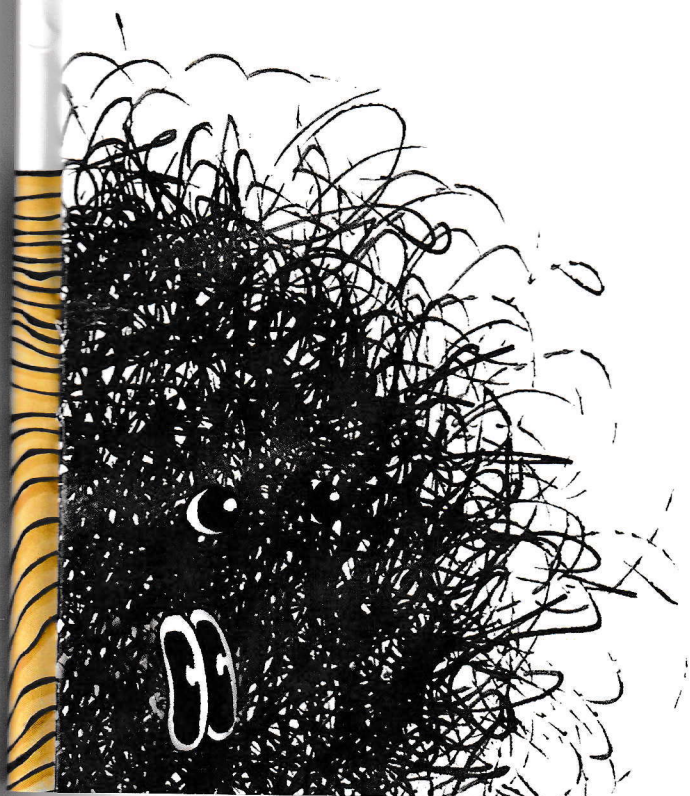
Nastala je potpuna tišina. Pišta je čekao da se mulj prestane kovitlati; izvukao je prvo zadnje noge da opipa teren. Onako bezglav osovio se na noge i polako prednjim nogama hvatao po zraku dok nije našao solidnu stijenu na koju se naslonio.

Tek je onda izašla i glava.

Pišta je oči najprije dugo držao zatvorene, a onda ih je polako otvarao, sa strahom i zebnjom pogledavajući oko sebe. Naslage stijena i lapora ležale su ispred njega. Činilo mu se kao da svjetlucaju u mraku svaki put kad bi se tračak sunca probio kroz vodu.

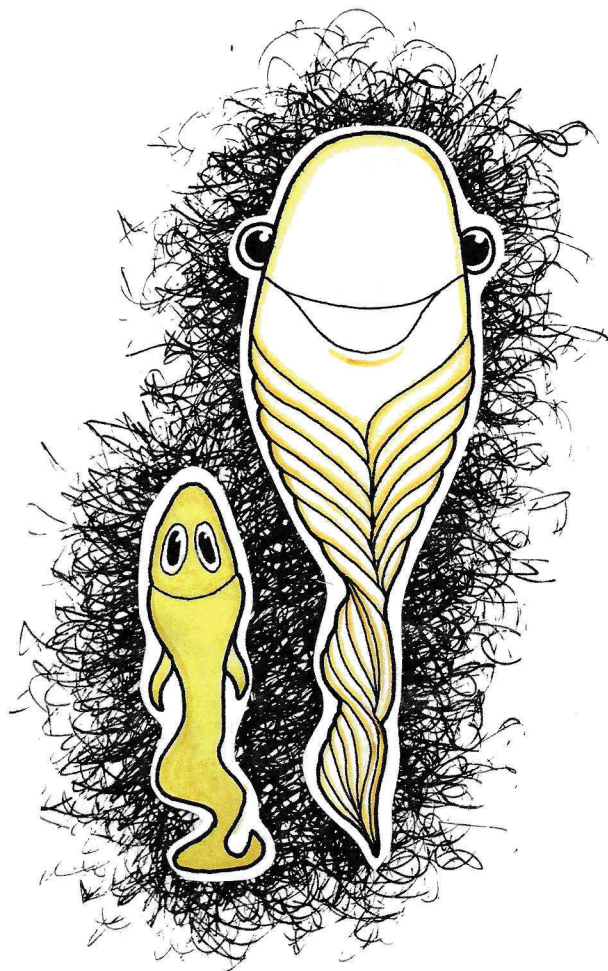
Odjednom digne pogled i vidje par očiju koji je gledao prema njemu. Netko je bio sakriven u mraku. Nepomično su zurili jedno u drugo.

Želeći uplašiti nepoznata stvora, Pišta strašljivim glasom progovori: *Buuu!*
Oči neznanca trepnuše i bijela glava izroni iz mraka. *Kaj je tvoje ime Buuu?*
Ja se zovem Ivica Ordovici, a ovo je moj puno mlađi brat Pero Devon.

Oba brata izađu pred laporni zid pa ih je mogao jasno vidjeti.

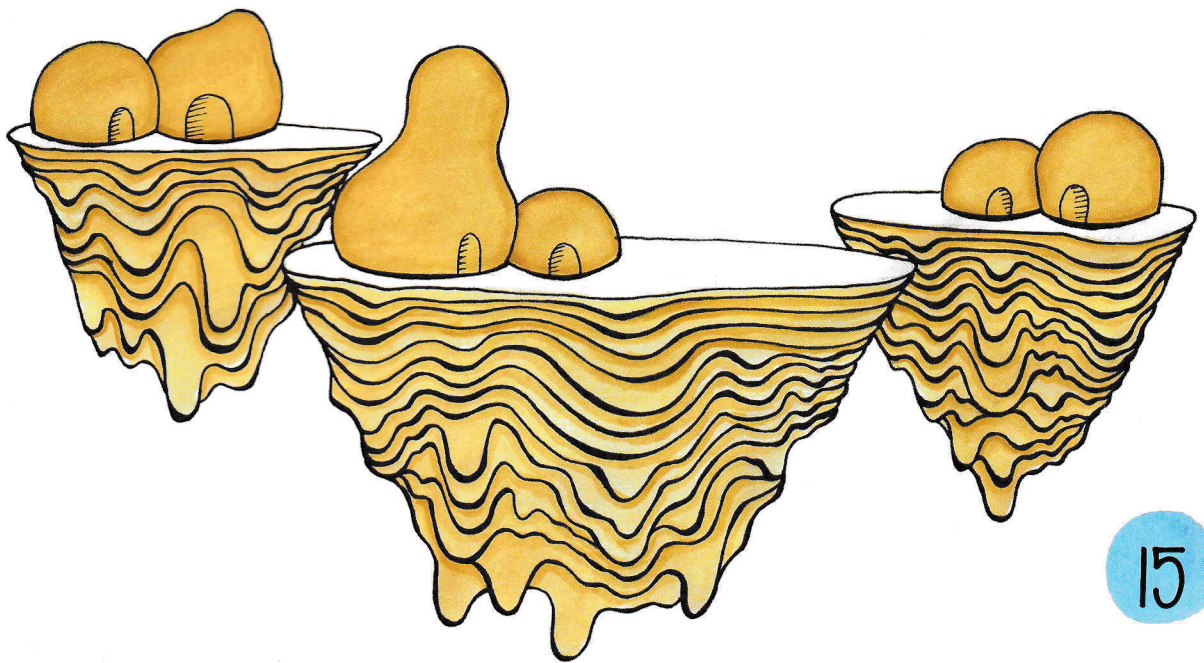
Uto se začuje galama odozgo: *Pišta, jesi živ?*
Idemo dolje po tebe! vikali su Miško i
Oton. *Daj reci kaj je bilo? Si se jake*
natukel? Teri su pak ova dva? pitao
je Miško gledajući nepoznata
stvorenja.

Ivica i Pero povelili su trojac u razgledavanje dubine i u njihov grad Kongeriju, gdje se upravo održavao festival lapora.

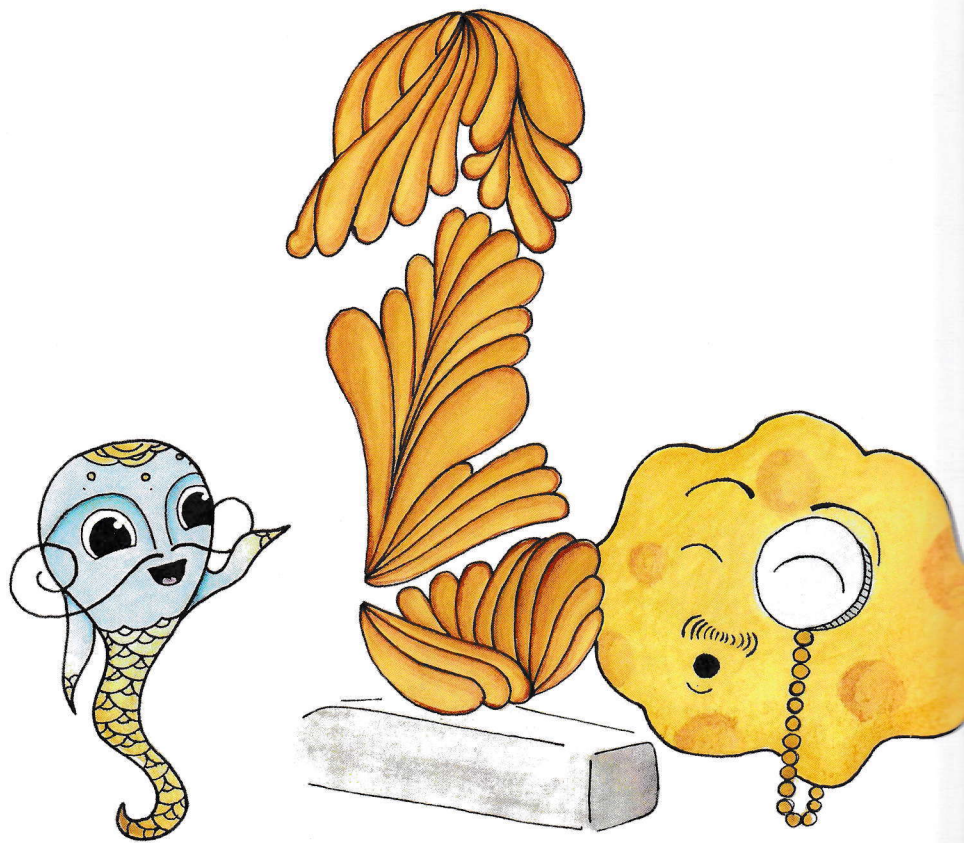
Trojac MOP upoznao je dvije obitelji koje su došle na festival iz Zaboka – školjke Škudar i puževe Pahernik. Grad Kongeriju činila je kolonija od šezdeset raznih obitelji školjka i puževa. Gotova svaka školjka izdubila je u laporu svoj stan, a puževi su svojim skliskim tijelima uglancali putove i tunele u glini.

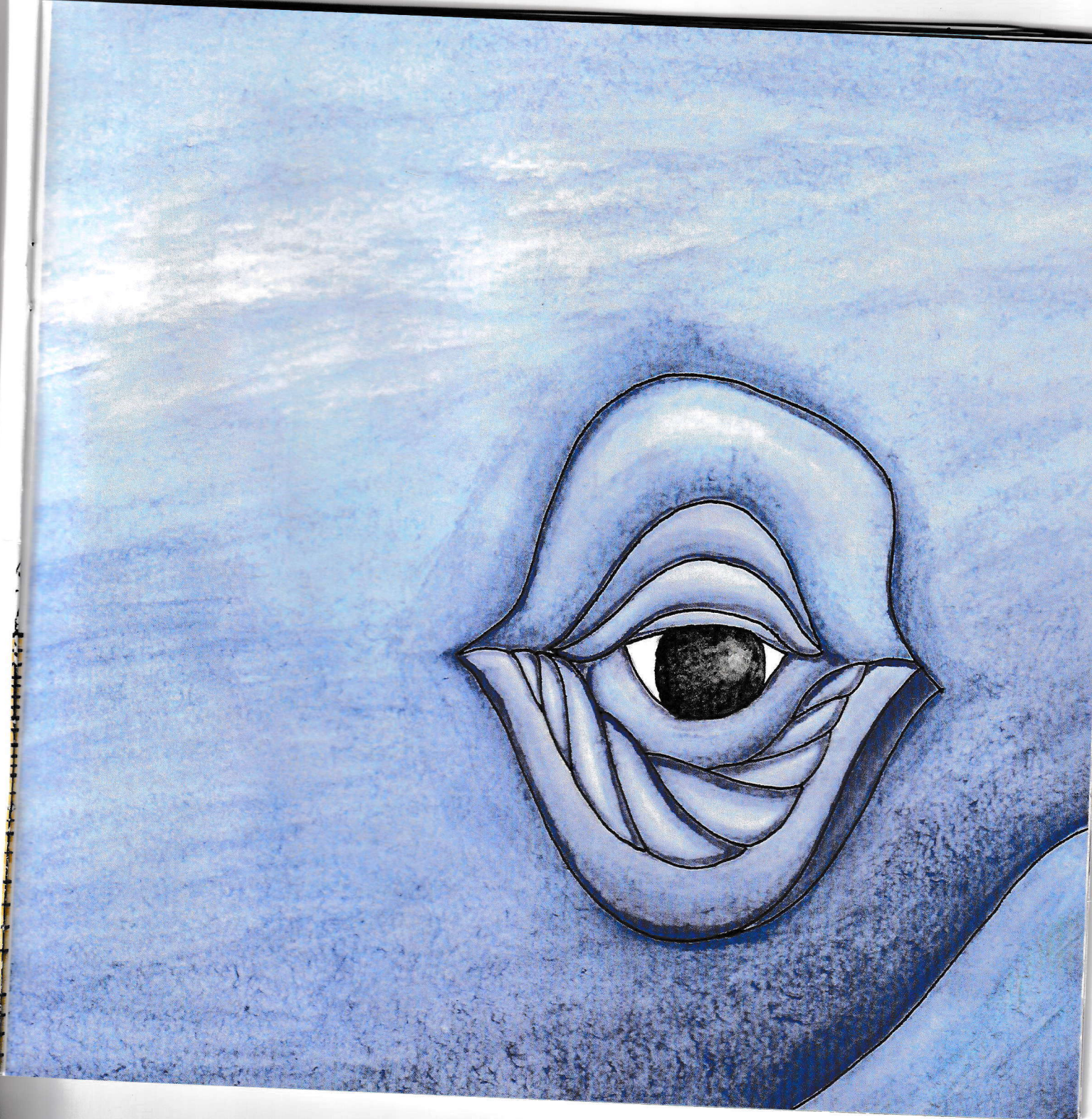
Svi stanovnici duboke ponornice sudjelovali su na festivalu, izrađivali su skulpture, posude i druge razne predmete. Školjke su svojim oklopima utiskivale šare, a puževi su glatkom kožom povlačili široke tragove po glini pa je svjetlucala i prelijevala se u raznim bojama.

I MOP je želio sudjelovati u veselu festivalskom natjecanju pa su i sami prionuli oblikovanju skulpture od lapora. *To je Amorfko*, objasnio je Miško, naš zaštitni znak!

Jako moderno! To još u svome dugom životu od šest milijuna godina nisam vidio, čudio se Spužvić, najstariji član komisije. *Ali trud se vrjednuje*. MOP-u ide nagrada za najneobičniju skulpturu ovoga festivala.

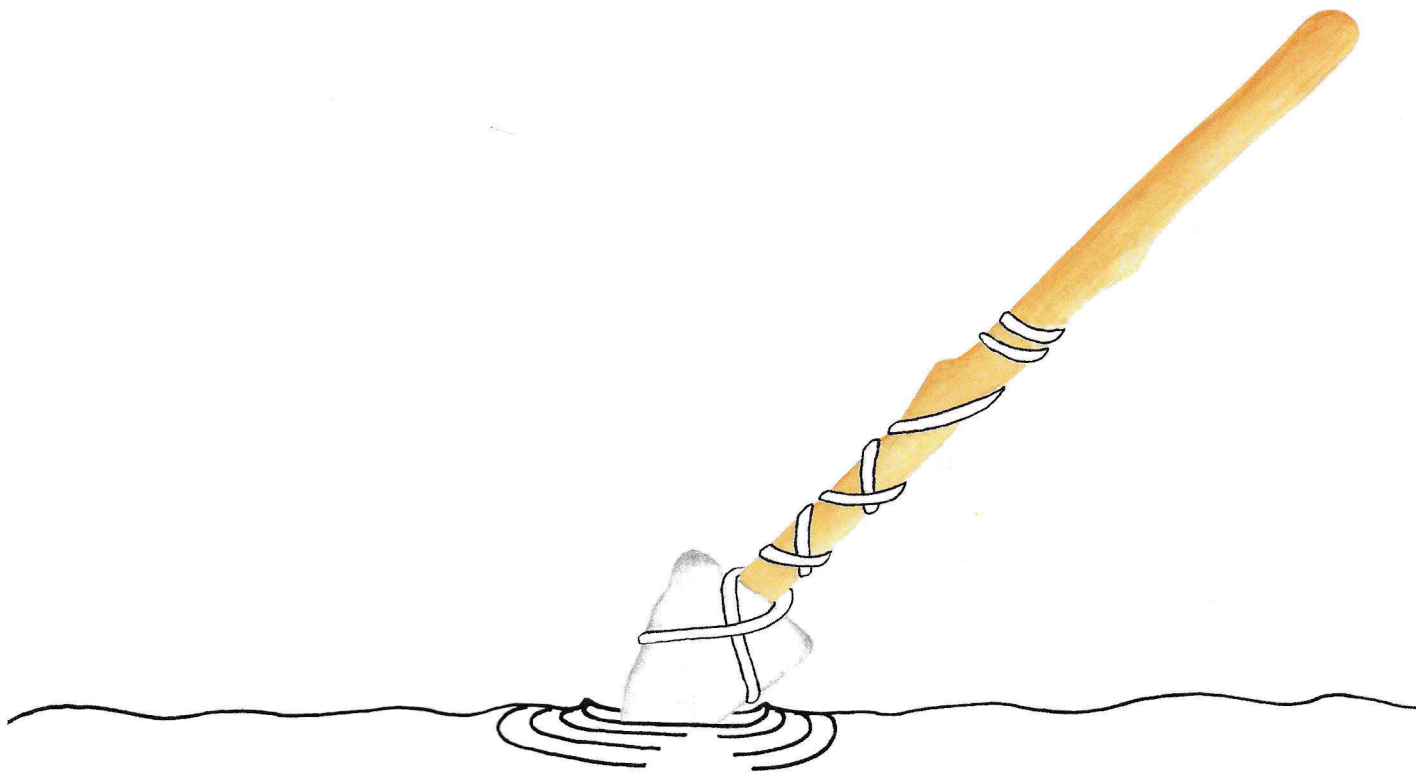

Nakon završetka festivala MOP se pozdravio s novim prijateljima i krenuo dalje na put. Polako plivajući prema Plavinki, došli su do mjesta na kojemu potok izlazi na površinu kod Zaboka. Rječica ih je vodila uz obalu nekadašnjega Panonskog mora gdje je, po pričanju puževa i školjaka, nekad živjela tako velika riba da je na svojim plećima mogla nositi samu Plavinku.

Vesela družina zaplivala je prema Krapini. Već je padao mrak pa je trebalo biti pažljiv jer i čovjek i zvijer tada izlaze u lov.

Miško, Oton i Pišta zastali su uz rub potoka; odmarajući se, grickali su travčice, kad odjednom vodu zasijeku oštre kandže špiljskoga medvjeda te zamalo dohvate Miška, koji je, onako tanak i sklizak, uspio izmigoljiti iz medvjedove šape. Trojac je bio prestravljen; šćućurili su se ispod velikog lista potočnoga raslinja.

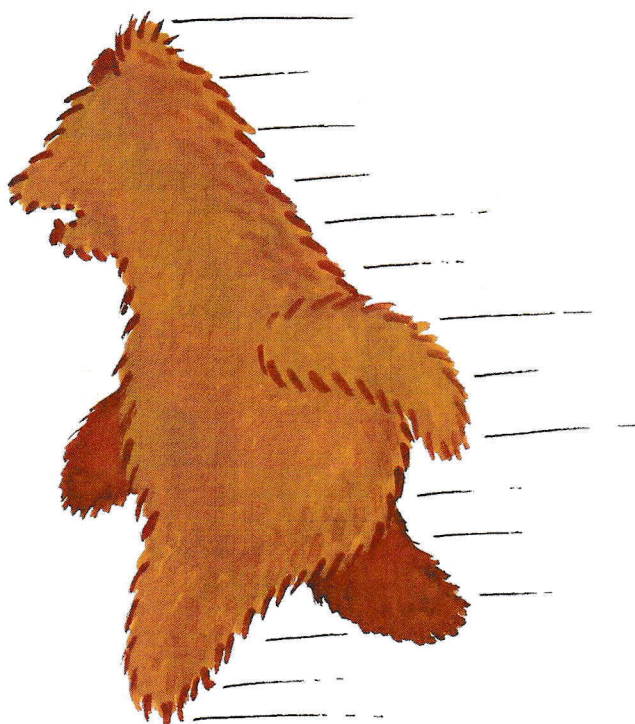
Valjda se bu medved umoril od čekanja, šaputao je Oton. Ja bum ponorel od straha ak ovaj tusti ostane tu još malo dulje. Pišta, kaj da delamo da otide proč?

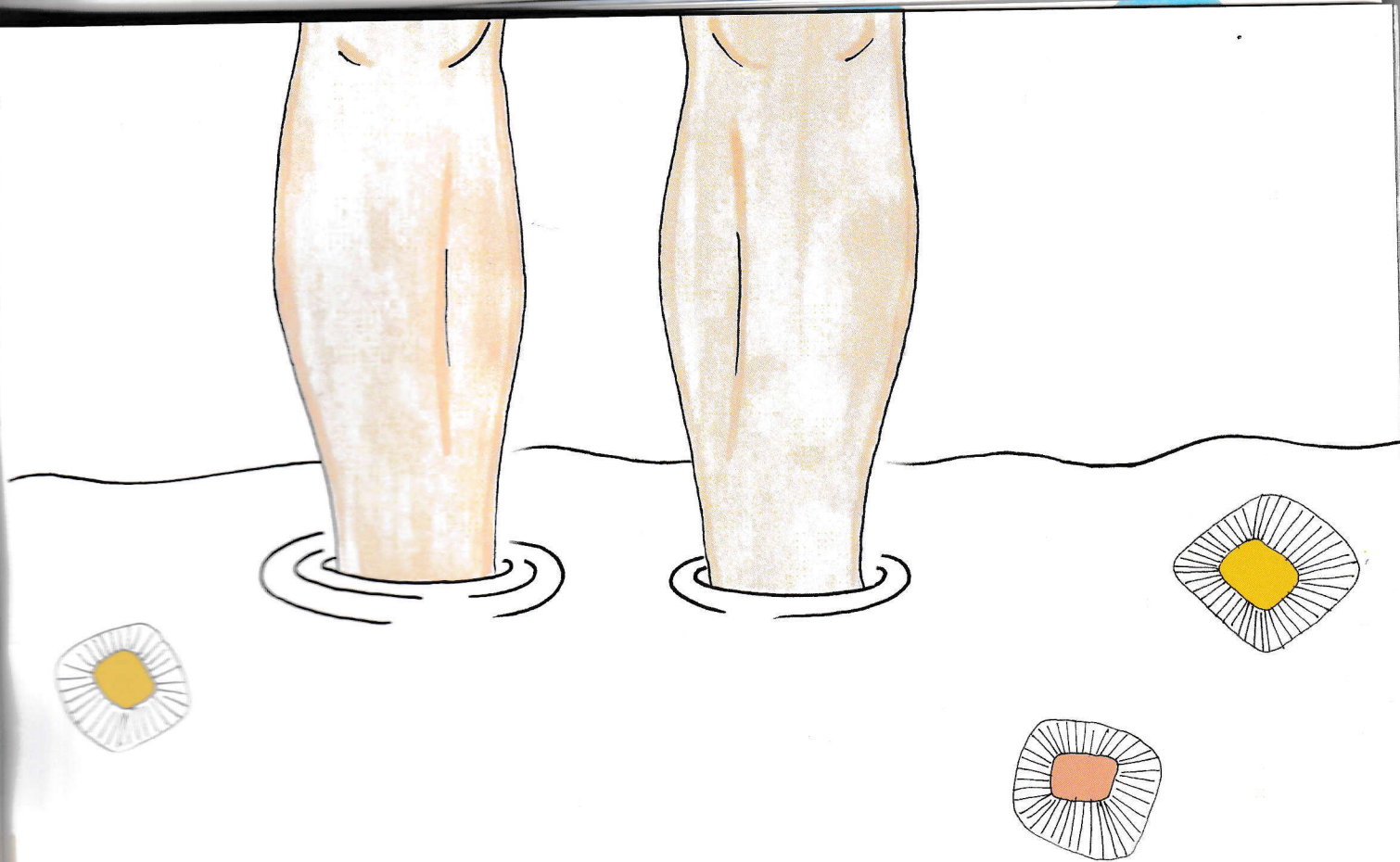
Pišta ga je smirivao: Daj čkomi već jenput. Budi pri miru; bu prije prešel ak ne vidi naše mjehuriće na površini vode. Medo je nervozno hodao gore-dolje i čekao. U jednom trenutku vodu propara dugačko koplje i zabije se na sredini potoka. S livade počinju dopirati glasni povici. Medo se prestraši i dade u bijeg. Ljudi, to su ljudi s Krapine, rekao je Oton.

Trojac je iz svoga skrovišta promatrao ove čudne stvorove koji su trčali za medom.

Oton je bio zapanjen: *Hodaju na zadnjim nogama, a u prednjim drže koplja koja bacaju za medom.* Pišta ga je ispravio: *Ljudi imaju noge i ruke, a nikakve 'prednje noge'; r u k e ! Sjećaš se da nas je tako učila učiteljica.*

Kad se galama stišala, tri prijatelja nastave oprezno dalje sredinom rijeke.

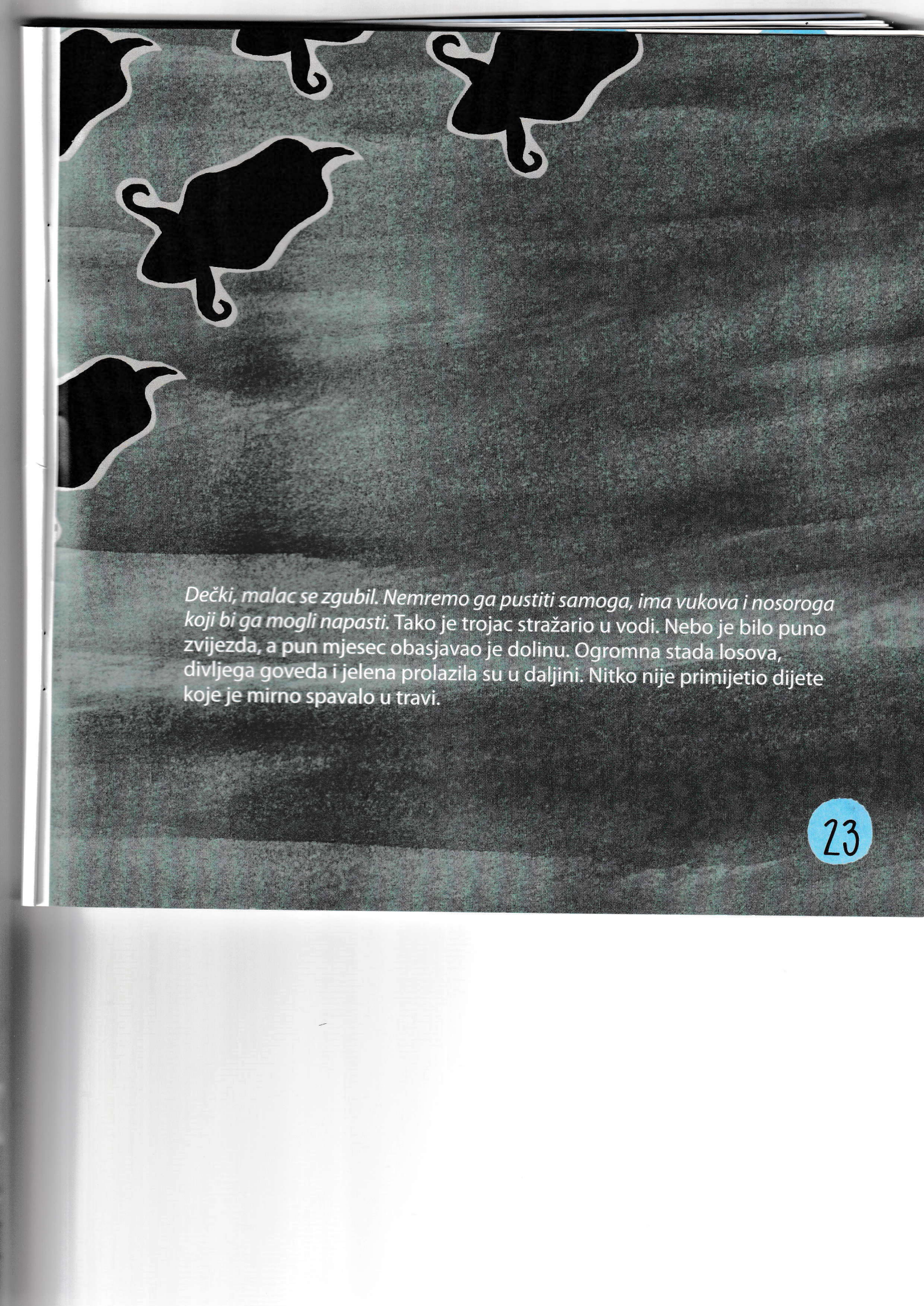
Odjednom se iznad njih pojavi sjena. Pogledavši prema površini vode, ugledali su ruke čovjeka kako se spuštaju prema njima. Čovjek je rukom zagrabio vode i stao piti.

Trojac je šmugnuo u šaš, svatko na svoju stranu. Iz svojih skrovišta gledali su dječaka koji se počeo igrati malim kamenčićima uz samu obalu potoka. Noge je uronio u vodu i njima bezbrižno udarao po površini. U vodu je bacao glavice cvijeća i gledao kako ih voda nosi dalje.

Zakaj ne prejde doma, skoro bu mrak? pitao se Oton. Morti se zgubil.

Kad su prijatelji vidjeli da je dječak bezopasan, izašli su pred njega. On ih je tužno promatrao. Miško je svojim repićem udario prema površini vode i tako pozdravljao novoga prijatelja, ali on je počeo plakati i zazivati mamu. Dječaka je ubrzo svladao umor pa je legao u travu i zaspao.

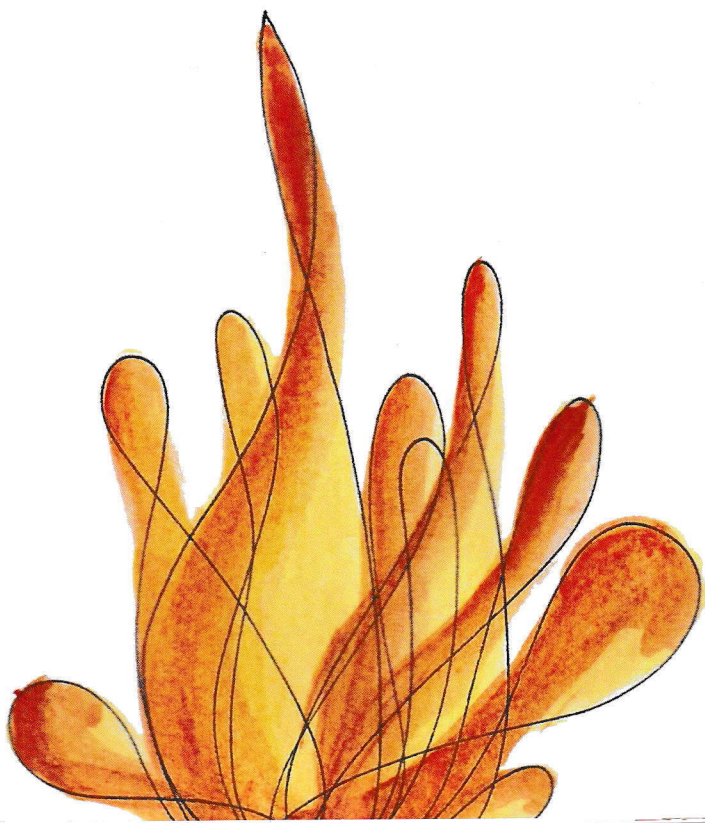

Dečki, malac se zgubil. Nemremo ga pustiti samoga, ima vukova i nosoroga koji bi ga mogli napasti. Tako je trojac stražario u vodi. Nebo je bilo puno zvijezda, a pun mjesec obasjavao je dolinu. Ogromna stada losova, divljega goveda i jelena prolazila su u daljini. Nitko nije primijetio dijete koje je mirno spavalo u travi.

Pred samu zoru začuli su se glasovi iz daljine: *Pale Nando, javi se!*
Miško, Oton i Pišta zagledali su se prema površini vode. Neka čudna
crvena svjetlost počela se približavati potoku; ljudi su nosili goruće
štapove i svi su zazivali: *Pale Nando!*

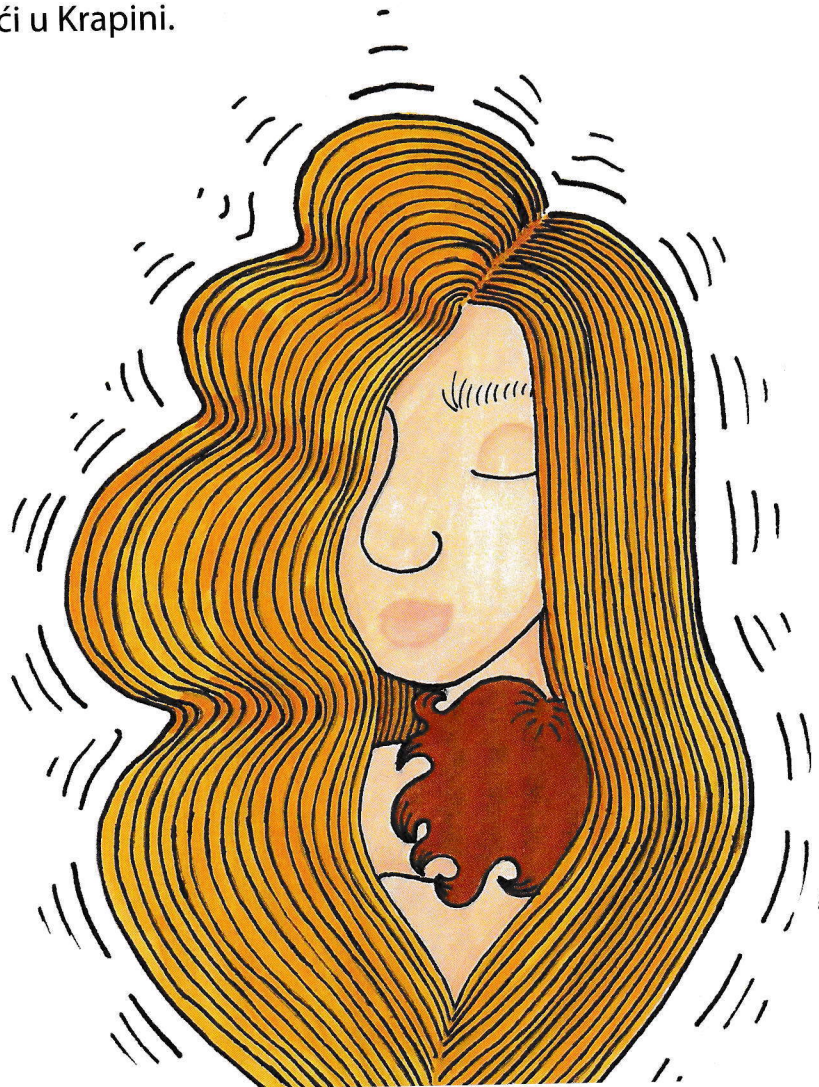
Glasovi su probudili dječaka koji je potrčao prema vatrenim
štapovima.

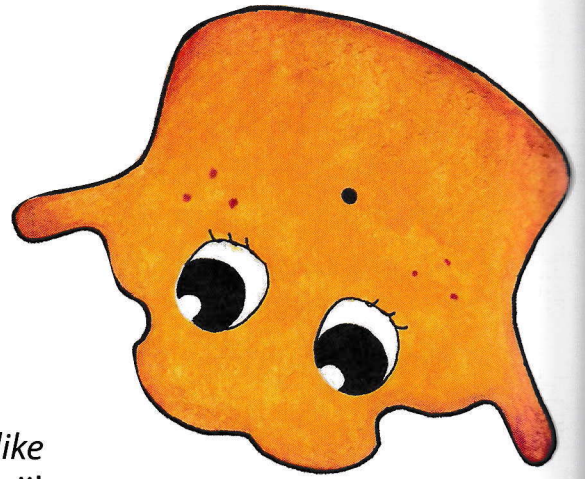
24

Mamek, mamek! veselo je povikao dječak. Nježna i sitna osoba podignula je Nandu u zagrljaj. On je naslonio glavu na njezino rame i uzdahnuo: *Mama.*

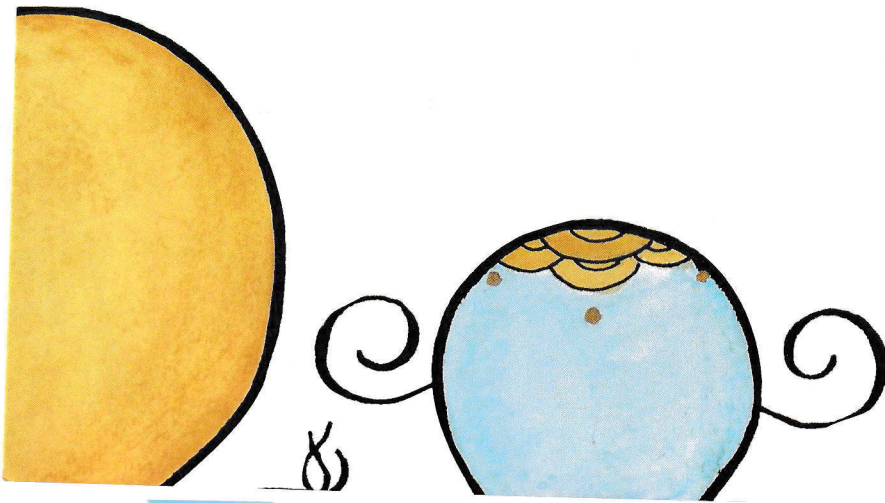
Sunce se podiglo nad dolinom, a na površini vode okupalo se plavo nebo. Miško, Oton i Pišta promatrali su grupu ljudi kako odlazi prema brdu Strahinjčici – svojoj kući u Krapini.

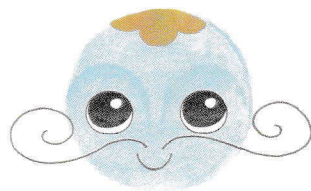
Dečki, mi idemo dalje. Tko zna kulike ima do velike ribe, govorio je Miško. U tom trenutku pokraj njih se zakotrljala spužva. Velika riba? Idete prema Bednji? Mogu li dio puta s vama, dečki? Ja idem do Vindije, čujem da uz gorske potoke ima puno ljudi. Slični su ovima iz Krapine, ali ne love u potoku, samo se tam kupaju.

No put prema Bednji u društvu nove prijateljice spužve jedna je posve druga priča...

TUMAČENJA

- Krapinica** rijeka koja izvire na juž. padinama Maceljskoga gorja, pod Lugom (718 m) i Macljem (628 m). Duga je 34,7 km, teče kroz grad Krapinu, te kraj naselja Sveti Križa Začretje i Zabok. Južno od sela Pavlovec Zabočki ulijeva se u Krapinu.
- Krapina** rijeka koja izvire u gori Ivanščici, duga je 75 km kod Zaprešića se ulijeva u Savu, pritoci su joj Krapinica i Kosteljina, teče kroz gradove Bedekovčinu, Zabok i Zaprešić.
- Stubičke toplice** poznate toplice i liječilište, voda na izvoru visoke je temperature što dakazuje da dolazi iz velike dubine.
- Ordovici** ORDOVICIJAN RIBA, prva riba stara 400.000.000 godina.
- Devon** DEVON, vodozemac star oko 350.000.000 godina.
- Kongerija** CONGERIA ROMBOIDEA – geološki slojevi zemlje.
- Školjkaši i puževi** u sedimentima kod Zaboka, starim oko 6.000.000 godina, nađeno je jako puno fosilnih ostataka školjki i puževa.
- Panonsko more** prije 12 milijuna godina prostiralo se na prostoru današnje Panonske nizine, a bilo je okruženo Alpama, Karpatima i Dinaridima. Rijeke koje su utjecale u Panonsko more donosile su velike količine slatke vode pa su vremenom prvotno morsku slanu vodu pretvarale u slatkovodnu. O tome svjedoči veliki broj fosila nađenih na ovim prostorima.
- Plavinka** lokalitet u Humu Zabočkom, na kojem je u slojevima pijeska, praha i gline sačuvana jedan je od najljepših i najbogatijih fosilnih zajednica školjkaša, puževa, rakova i biljaka iz vremena Panonskoga mora.
- Krapinski pračovjek** nalazište pračovjeka, neandertalca u Krapini kod Hušnjakova, staro je više od 130.000 godina. U naslagama špilje Hušnjakovo nađeno je mnoštvo ljudskih fosilnih kostiju, brojna kamena oruđa iz razdoblja paleolitika, te fosilni ostaci špiljskog medvjeda, vuka, losa, golemog jelena, nosoroga, divljeg goveda i drugih životinja.
- Pale Nando** ime dječaka sugerira paleolitičko nalazište i neandertalca.
- Gorući štapovi** krapinski neandertalac poznao je vatru.
- Spužva** vodena životinja iz skupine beskralježnjaka, nekoliko vrsta živi u slatkoj vodi.

ISBN 953-58175-1-2

9 789535 817512

Cijena **56,50 kn**